

Zkušenosti z přípravy velitelů a štábů

Jednou z nejvyšších forem přípravy velitelů, štábů a vojsk jsou vojsková taktická cvičení s bojovou střelbou. Tato zaměstnání je účelné organizovat komplexně, aby zahrnovala takové učební otázky, které by se týkaly všech druhů bojové činnosti. Tak např. na jednom z armádních cvičení zahrnovalo určené téma prověrku bojové pohotovosti cvičících štábů a vojsk, jejich vyvedení do záložních a neplánovaných prostorů, provedení mobilizačních opatření, procvičení přípravy útočné operace s přechodem do obrany k odražení protiúderu velkých sil nepřítele. Divize, která zahájila vlastní cvičení bojovými střelbami, řešila tyto úkoly: organizace a vedení útoku z chodu, manévr silami a prostředky ke zničení záloh nepřítele, odražení protiztečí nepřítele, průlom mezi-lehlého postavení v noci, zahájení a metodu skupinového jaderného úderu a likvidaci následků jaderných úderů nepřítele, násilný přechod horské řeky s použitím vrtulníkového výsadku, rozvinutí útoku omezenými silami a přechod do obrany.

Učební úkoly je vhodné procvičovat v několika etapách. Trvá-li armádní cvičení celkem 7—8 dní, je možné divizní cvičení plánovat ve 3—4 dnech jen v některé z etap armádního cvičení.

Zásadní význam pro splnění stanovených úkolů cvičení má správné a rychlé přijetí rozhodnutí, které odpovídá dané situaci. Proto dále uvedeme poznatky z postupu při přijetí rozhodnutí a z organizace předání úkolů vojskům.

Je pochopitelné, že ten, kdo rychleji přijme správné rozhodnutí a doručí vykonavatelům, má větší předpoklady dosáhnout úspěchu v operaci a boji. Proto se neustále zdokonaluje metodika přijímání rozhodnutí a předávání úkolů podřízených vojskům.

Na základě zkušeností z řady cvičení a válečných her je možné počítat s touto metodou práce velitele a štábu při přípravě rozhodnutí a při formulování úkolů podřízeným.

Po obdržení operační směrnice velitel frontu spolu se členem vojenské rady, s náčelníkem štábu frontu, náčelníky operační a zpravodajské správy, náčelníkem raketového vojska a dělostřelectva a velitelem letecké armády zahájí studium směr-

nice, ujasní si úkol, zhodnotí situaci a stanoví záměr operace i úkoly vojskům. Tato činnost trvá přibližně 1,5–2 hod. Na pracovišti velitele současně zakreslí důstojníci operační správy úkol frontu, záměr operace a úkoly vojsk do 3 (tří) map. Podle potřeby vydává operační správa frontu souběžně předběžná nařízení velitelům svazů (svazků).

Při přípravě rozhodnutí je nejsložitější určit způsob zahájení a metodu 1. jaderného úderu frontu. Omezené možnosti průzkumu před zahájením bojové činnosti nedovolují upřesnit konkrétně objekty, koordináty cílů a potřebnou kilotonáž. Proto při rozhodnutí pro 1. jaderný úder ještě před zahájením bojové činnosti není nutné uvádět koordináty pro každý objekt, kromě nepohyblivých cílů. V tomto případě postačí určit pro většinu objektů jen celkové množství a ráži jaderné munice.

Za 1,5–2 hodiny po obdržení operační směrnice ukládá velitel frontu a náčelník operační správy telefonicky (s využitím VČ, ZAS) úkoly armádám a současně náčelník štábu frontu provádí operační orientaci těm náčelníkům druhů vojsk a služeb, kteří se nepodíleli na přípravě rozhodnutí. Od této doby začíná souběžné plánování u frontu i u armády.

Obdobné metodiky práce se využívá při přípravě rozhodnutí a při předávání úkolů na stupni armády, divizí a útvarů. K rychlému předání úkolů je nutné zabezpečit utajení spojení od frontu po pluk a široké využití formalizované dokumentace na všech stupních za 8 hodin, přičemž jednotlivé stupně velení mají k dispozici pro vlastní práci tuto dobu: front — 5 hodin, armáda — 4 hodiny, divize (pluk) — 3 hodiny.

Předáním úkolů vykonavatelům nekončí příprava operace. Dále pokračuje zpracování plánovacích dokumentů, organizace součinnosti, praktická příprava vojsk k bojové činnosti, kontrola jejich pohotovosti apod. Tato činnost si může vyžádat další čas, jehož délka bude záviset na konkrétní situaci. V žádném případě však snaha o zkrácení přípravy bojové činnosti nesmí negativně ovlivnit kvalitu celkové přípravy.

V průběhu operace jsou kladeny mimořádné nároky na operativnost práce a štábů při řízení vojsk. Toto období je charakteristické rychlými a zásadními změnami situace, což vyžaduje neustále

hledat nové způsoby sběru a zpracování informací o situaci i nové formy přípravy rozhodnutí a předání úkolů vojskům. Dosavadní zkušenosti ukazují, že pro sběr, zpracování a vyhodnocení informací o situaci se vynakládá při dnešních prostředcích spojení a metodách práce štábů ještě příliš mnoho času: 2–3 hodiny u frontu, 1,5–2 hod. u armády a 1 hod. u divize. Je pochopitelné, že v podmínkách manévrové bojové činnosti jsou tyto časy velmi problematické, zejména při přípravě rozhodnutí k zahájení jaderných úderů.

Možné cesty ke zkrácení těchto časů můžeme hledat ve zlepšení úrovně spojujících prostředků, v likvidaci zbytečných mezičlánků a mezistupňů, kterými procházejí jednotlivé zprávy apod. Například je možné zabezpečit předání získaných zpráv současně několika stupňům velení např. z paluby průzkumných letounů současně předávat zprávy všem zainteresovaným štábům apod.).

V průběhu operačních cvičení můžeme v posledním období pozorovat tendenci, směřující ke společnému rozmisťování velitele s hlavními funkcionáři daného štábu. Na stupni frontu nebo armády se vytváří tzv. středisko velení, do kterého patří kromě velitele a náčelníka štábu i náčelníci operační a zpravodajské správy, náčelník raketového vojska a dělostřelectva a u frontu i velitel letecké armády. Toto středisko je vybaveno všemi druhy spojení, které dovolují velet vojskům jak přímo z pracoviště velitele, tak i z pracovišť ostatních náčelníků.

Velký význam pro zabezpečení nepřetržitého velení vojskům má odolnost velitelských stanovišť, především střediska velení. Máme za to, že umístění střediska velení na automobilech tento problém neřeší.

Při přípravě operace a při jejím zahájení je středisko velení velitele frontu umístěno na chráněném velitelském stanovišti. V průběhu operace při přemisťování na vlastním území může být využito chráněné VS jedné z armád a také zařízení, budované ženijním vojskem z předem připravených typových konstrukcí.

Propočty ukazují, že ženijní prapor určený pro budování míst velení je schopen postavit takové zařízení (stavbu) za 1,5–2 dny, přičemž je toto zařízení schopné zabezpečit ochranu osob proti zásahu

jadernou municí střední ráže, nebude-li epicentrum výbuchu blíže než 500 m. Budou-li k dispozici tři soupravy uvedených konstrukcí, může být problém budování chráněných staveb (zařízení) pro střediska velení v průběhu operace úspěšně vyřešen.

Je zřejmé, že odolnost střediska velení před výbuchy jaderné munice velké ráže nelze plně zabezpečit. V souvislosti s tím byly v posledních 3—4 letech zkoumány možnosti předávání velení vojskům frontu z jednoho místa na druhé. Zkušenosti ze cvičení ukazují, že PVS a VS armády nejsou schopna plně vyřešit úkol velení vojskům frontu, zvláště průzkumu, raketovým vojskům PVO frontu, protože mají nedostatečné orgány a prostředky velení. Pokud jde o TVS, jeho omezené možnosti nedovolují vážně uvažovat o tom, že by mu mělo být předáváno velení vojskům frontu.

Proto vedle dalšího hledání způsobu zabezpečení nepřetržitosti velení vojskům

cestou zvýšení odolnosti VS a předávání velení z jednoho místa na druhé je třeba zkoumat možnosti vytvoření dvou rovnocenných VS v operačních svazech: hlavního a záložního (jedno z nich je v provozu a druhé je v záloze).

Mohou být dva způsoby: první — určité zvýšení počtů velitelství frontu a armád, a druhý — zdokonalení metod práce orgánů velení, jejich určitá reorganizace (bez zvýšení tabulkových počtů) a zlepšení kvality přípravy generálů a důstojníků operačních štábů. Druhý způsob považujeme za nejspříjemnější.

Vytvoření středisek velení je prvním krokem k vyřešení této otázky. Protože ve středisku velení je práce generálů a důstojníků organizována ve směnách a nikoliv po směrech, je možné likvidovat souběžnost při sběru zpráv o situaci od vojsk, snížit rozsah a množství pracovní dokumentace, především map, uspravit procesy přijímání rozhodnutí a předávání úkolů vykonavatelům.